

Centrum Edukacyjne Przystanek Historia

<https://centrumedu.ipn.gov.pl/ph/archiwum-1/2012/3078,19-marca-quotPolskie-kino-powojenne-tworcy-i-filmyquot.html>

26.04.2024, 22:17

19 marca - "Polskie kino powojenne: twórcy i filmy"

Nowa edycja wykładów „Z kamerą po PRL-u”, przedstawiających wybitnych polskich reżyserów filmowych i ich osiągnięcia artystyczne, na tle ówczesnej rzeczywistości politycznej, społecznej i kulturowej. Spróbujemy opowiedzieć o bardzo różnych zjawiskach charakterystycznych dla powojennego kina polskiego; zarówno tych, które wprost wynikały z polityki kulturalnej tamtego okresu, jak i tych niezależnych artystycznie. Oprócz arcydzieł polskiego kina, pokazane zostaną także fragmenty filmów o jednoznacznie propagandowym zabarwieniu. Seminarium adresowane jest do nauczycieli historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, studentów kierunków humanistycznych oraz uczniów wybierających tematy związane z filmem i historią najnowszą do ustnej prezentacji maturalnej z języka polskiego. Proponujemy sześć spotkań w cyklu miesięcznym (październik 2011 - kwiecień 2012).

Udział w seminarium - jako formie doskonalenia zawodowego - zostanie potwierdzony pisemnie.

Najbliższe spotkanie odbędzie się 19 marca 2012 (poniedziałek) w godz. 17.00-18.30

Organizator:

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie

Miejsce:

Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia” im. Janusza Kurtyki przy ul. Marszałkowskiej 21/25 .

Temat:

Kino według Stanisława Barei

Filmy Stanisława Barei są doskonale znane kolejnym pokoleniom widzów. Reżyser był, obok Tadeusza Chmielewskiego i Juliusza Machulskiego, najważniejszym polskim autorem komedii, choć w pierwszych utworach korzystał również z formuł kina sensacyjnego. Bareja stał się symbolem twórcy odślaniającego absurdu peerelowskiej rzeczywistości - do powszechnego użytku weszło nawet powiedzenie „jak u Barei”.

Dzisiejszego widza śmieszy często po prostu wizerunek świata dziwnego, nieracjonalnego, pełnego niezrozumiałych, bo sprzecznych ze zdrowym rozsądkiem, zachowań. Aby jednak w pełni zrozumieć zawarte w tych filmach aluzje i komentarze, niezbędna jest znajomość różnych peerelowskich kontekstów. Dotyczyło to także mowy ezopowej, pozornie ukrywającej opis rzeczywistości, ale bez problemu rozszyfrowywanej przez odbiorców korzystających z tego samego kodu. Dopiero przy takim odbiorze filmy Barei budzą nie tylko uśmiech, ale także specyficzny niepokój. Warto także pamiętać, że nie wiemy, jak wyglądałaby twórczość Barei, gdyby nie bardzo liczne interwencje cenzury. Zresztą wielu filmów w ogóle nie udało mu się zrealizować.

Twórczość Barei jest jednak niejednorodna, można ją podzielić przynajmniej na dwa okresy. Dopiero od lat siedemdziesiątych w jego filmach zaczął dominować ton krytyczny wobec ówczesnego świata. We wczesnych utworach bez trudu można dopatrzeć się akceptacji obowiązującego porządku, choć i w nich często pojawiają się bardzo wnikliwe obserwacje społeczne. Z kolei, zwłaszcza w późniejszych filmach, ich komediowy charakter nie budzi wątpliwości, nie oznacza to jednak, że Bareja nie podejmuje spraw poważnych. Należy również wspomnieć, że był on twórcą o dużej świadomości artystycznej i historyczno-filmowej.

Pokazane zostaną fragmenty następujących filmów: Mąż swojej żony (1960), Dotknięcie nocy (1961), Kapitan Sowa na tropie (1965), Małżeństwo z rozsądku (1966), Poszukiwany – poszukiwana (1972), Nie ma róży bez ognia (1974), Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz (1978), Miś (1980), Alternatywy 4 (1983), Zmiennicy (1986).

Tematy kolejnego spotkania:

Kazimierz Kutz (16 kwietnia 2012)

Wykład:

prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, historyk filmu, autor m.in.: Zapomniani bohaterowie. O bohaterach filmowych polskiego socrealizmu, Warszawa 2000; Pęknięty monolit. Konteksty polskiego kina socrealistycznego, Bydgoszcz 2005; Piękny sen pedagoga. Literackie i filmowe portrety świata edukacji, Kraków 2005; Kino polskie po roku 1989, Bydgoszcz 2007; redaktor naczelny „Bloku. Międzynarodowego Pisma Poświęconego Kulturze Stalinowskiej i Poststalinowskiej”.

Koordynator projektu:

Sławomir Stępień, tel. (22) 860-70-50, slawomir.stepien@ipn.gov.pl

ZAJĘCIA SĄ BEZPŁATNE!!!

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie
zaprasza

do Centrum Edukacyjnego IPN im. Janusza Kurtyki

PRZYSTANEK
HISTORIA

21/25

ul. Marszałkowska

Polskie kino powojenne: twórcy i filmy

STANISŁAW BAREJA

19 MARCA 2012

godz. 17.00

wstęp wolny

Seminarium poprowadzi historyk filmu
prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski

Tematy kolejnych spotkań:

- Kazimierz Kutz – 16.04.2012

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Szczegółowe informacje
ukazywać się będą na:
www.ipn.gov.pl
pod hasłem zapowiedzi.